קלה א ב מיי פ״ד מהלי נחלות הלי ח סמג

סעיף גוע"ש: סעיף גוע"ש: קלו גד מייי פ"ט מהלי זכיה הלכה כד כה

טוש"ע חו"מ סי' רג סעיף כה:

כה: קלז ה מיי׳ שם פי״ב הלכה יד סמג עשין פב טושָ״ע חו״מ סי׳ רנז סעיף ו:

קלח ו מיי שם פ״ח הלכה

יב סמג שם פי מיטנטי יב סמג שם טוש"ע חו"מ סי' רנ סעיף יח: קלש ז מיי' שם פ"ט הלכה

שם פעיף יג: המ ח מיי שם פ״ח הלי יו

קמא ט י טוש"ע שם קעיף

רבינו גרשום

אין. חייב לשלם ושאני הכי

. אמאי לא יהבי ליה בחלקו

. דדמי האי רמי שאמי לחרירו

הלה איני יודע שאני חייב

לו פטור מכל וכל דאף הכי

לו פטון מכל וכל זאף הכי כמו זה אומר על זה אחיכם הוא וזה עצמו אינו יודע אם אחיהם הוא והללו אומרים

אין אנו יודעין פטורין מליתן

לו כלום: בשבח שהשביחו

נכסים הללו. שנטל מחלקו נכסים הללו. שנטל מחלקו של אח והשביחו מאליהן ומת מהו מי אמרינן דכי היכי דנפלי לו נכסים ממקום

. אחר דמי וירשו אחיו עמו

בשוה או דלמא הואיל בשורו או רובא הואיל דהנהו נכסים הן שנטל מחלק האח שהיה מודה ליה ולא יירשו הני אחריני

אלא יחזרו נכסים למקומז

. ליד זה בלבד שחלה לו:

ליד זה בלבד שחלק לו: המגיע לכתפים. כגון תבואה לקצור וענבים לבצור: פים' ונמצאת דייתיקי קשורה על

יריכו. להכי קאמ׳ קשורה שאילו נמצאת על המטה

בלבד שמא איכא למימר

שמא אחר זרקה על המטה. ונמצא כתוב באותו דייתיקי מתנה מכל נכסיו לאחד מן

היורשים הרי זה אינה כלום

ואיכא למימר הואיל ולא

ואיכא למימר הואיל ולא נתנה מחיים חזר בו: זיכה בו לאחר בין היורשין כו': דייתיקי. שטר צואת שכיב מרע: מתנה של בריא כל

שכתוב בה מהיום כו'. הא סכתוב בוז מודדם כד. דוא לאו הכי לא קנה והא כל מתנה איבעי למיתן ליה מעכשיו הרשות בידו: כל

שכתוב בו מהיום. יתחיל

מתנה זו שיהא ברשותך

. ומגמר לא תגמר אלא לאחר מיתה: באכסדרה דבי רב. בבית המדרש: ומת. קודם שהספיקו לכתוב: ר' שיזבי

אמר ר' אלעזר אמרה. להא מלתא ואמר להו ר' יוחנן

. הזהרו בה דהכי עיקר דלא הזהרו בה דהכי עיקר דלא גמר להקנות אלא בשטר ואין שטר לאחר מיתה: היינו דאצטריך ר' יוחנן לאסהורי עליה. לומר הזהרו

בה כדי לקיים דברי ר' אלעזר תלמידו: אלא אי אמרת כו'

כו׳ משום רבינו. רב. אלמא

דר׳ אלעזר אמרה: ור׳ יוחנן . אמר תבדק. באיזה ענין אמו

אמר תרתי דייתיקי מבטלת

. דייתיקי. שאם כתב לאחד

. שטר מתנה מכל נכסיו וחזר שטר מותר. מכל נכטיו ווווו ונטלן מזה וכתבן לאחר זו מתנה שכתב לשני מכטלת מתנה של ראשון ושני קנה ראשון לא קנה: רואין. והיינו

דקאמר תבדק: אם במיפה

את כחו. כדאמר לקמן דאמר את כחו. כדאמר לקמן דאמר

טו סמג שם טוש"ע

ח מייי שם פיתו הכי יג סמג עשין פב טוש״ע שם סעיף ית:

כג:

עשין לו טוש"ע חו"מ סי

לאחר בידך דמי: (6) מת יחזרו נכסים למקומן:

סבעי רבא שבח ששבחו נכסים מאליהם מהו סהו סבי

"בשבח המגיע לכתפים לא תיבעי לך דכי

נפלו לו נכסים ממקום אחר דמי כי תיבעי

לך בשבח שאינו מגיע לכתפים כגון ידיקלא

ואלים ארעא ואסקא שרטון מאי בתיקו:

בותני' ימי שמת ונמצאת דייתיקי קשורה

על יריכו הרי זו אינה כלום יזיכה בה לאחר

בין מן היורשין בין שאינן מן היורשין דבריו

קיימין: **גבו'** תנו רבנן איזה היא דייתיקי °כל

שכתוב בה דא תהא למיקם ולהיות ואיזה

היא מתנה כל שכתוב בה מהיום ולאחר

מיתה אלא מהיום ולאחר מיתה הוא דהויא

מתנה מעכשיו לא הויא מתנה אמר אביי

הכי קאמר האיזו היא מתנת בריא שהיא

כמתנת שכיב מרע דלא קני אלא לאחר

מיתה כל שכתוב בה מהיום ולאחר מיתה

יתיב רבה בר רב הונא באכסדרא דבי רב

ויתיב וקאמר משמיה דר' יוחנן ישכיב מרע

ה) [ע" מוק (פניל מב: 1"ה שבה], ב) לעיל קכד., ג) ב"מ יט., ד) לקמן קנב. גיטין ט:,
ה) [לעיל סה.], ו) [גיטין ט: לקמן קנב.],
לקמן קנב.],

שמא נתנו לאחר דאפי׳ נתנו לאחר מלי הדר ביה והשתא הא קתני מתנה לעולם אימא לך חייב ושאני הכא דכמנה

דהיינו מהיום ולאחר מיתה דהוי כמתנת שכיב מרע דלא קני עד לאחר מיתה ואי אינו יכול לחזור בו אמאי אם אמר תנו נותנין ומפרש רבינו תם מהיום ולאחר מיתה היינו מהיום אם לא אחזור בי עד לאחר מיתה ב ומיירי כגון שפירש בפירוש מהיום אם לא יחזור עד לאחר מיתה דמסתמא אם אמר מהיום ולאחר מיתה הוי מהיום קני גופו ולאחר מיתה קני פירות כדמשמע במתני׳ בסמוד גואע״ג דנקט הכא כלישנא דלקמן מכל מקום לא איירי בחד גוונא וה"ג אשכחנא בפרק כל הגט (גיטין דף כו: ושם ד"ה לכשאכניסנה) אמר ללבלר כתוב וי לאשתי לכשאכניסנה אגרשנה אינו גט משום שמא יאמרו גיטה קודם לבנה וביבמות פ' ר"ג (דף נב. ושם ד"ה לכשאכניסנה) כתוב גט לארוסתי לכשאכניסנה אגרשנה הרי זה גט ול"ל דבגיטין איירי שכתב זמן שעומד בו ד וביבמות איירי שכתב זמן שלאחר נשואין אע"פ שהלשון שוה מיהו

שאמר כתבו ותנו מנה לפלוני ומת יאין כותבין ונותנין שמא לא גמר להקנותו אלא התם י"ל דאינו גט לכתחלה כלומר מדרבנן אבל מדאורייתא הוי גט ה: בשטר ואין שטר לאחר מיתה אמר להו רבי אקנייה אלעזר ®איזדהרו בה רב שיזבי אמר רבי אלעזר

כמיפה את כחו כותבין ואם לאו אין כותבין מתיב ר' אבא בר ממל "בריא שאמר כתבו ותנו מנה לפלוני ומת אין כותבין ונותנין הא שכיב מרע כותבין ונותנין הוא מותיב לה והוא מפרק לה במיפה את כחו היכי דמי מיפה את כחו כדאמר

בל שבתוב בה מהיום ולאחר מיתה. פירש נקונטרס דהוי כמסנת לעולם חייב. דברי ושמא ברי עדיף ושאני הכא דהספק עלמו אינו יודע ואינו יכול לטעון טענת ודאי וספק וספק הוא והלכך אוקי ממונא בחזקת מריה אבל האח טוען בשביל הספק מנה לאחי בידכם הלכך אמרי ליה לאו בעל דברים דידן את: בשבח המגיע לכחפים לה מיבעי לך. שנתן זה לספק

קרקע ריקנית וטרח בה זה הספק

לחרוש ולזרוע והרי היא עתה

כשחוזרת לו לנותן מלאה פירות לא

תיבעי לך דהא ודאי כולהו חולקים

בהאי שבח דכי נפלו לו נכסים ממקום

אחר דמי דהא לא קרינא ביה יחזרו

נכסים למקומן שהרי לא נתן לו

פירות אלא קרקע ריקנית: ואלים.

דלה נשתנה שמו מכבתחלה: וחסקה

שרטון. מעלמה שלא זיבלה הספק

ולא טרח בכך: בותנר' דייסיקי.

שטר לוואת שכיב מרע כדדריש ליה

בגמרא דא תהא למיקם ולהיות: על

יריכו. רבותא נקט דליכא למימר

אחר כתב ונתנה לשם כדי לזכות

בנכסי המת: הרי זו אינה כלום.

שאפי׳ אם החזיק אחר מיתה באותו

השטר אותו שנכתבה לו המתנה לא

הני דאע"ג דלוואת שכיב מרע הונה

לאחר מיתה הני מילי (כ) כדי שלא

תטרף דעתו עליו אבל כח השטר לא

עדיף כלווחתו שהרי לח גמר להקנותו

אלא בקבלת השטר ואין שטר לאחר

מיתה: זיכה בה. השכיב מרע:

לאחר. מחיים אע"פ שלא נכתב לשם

אותו האיש אלא כך אמר לו נכסים

הכתובים בשטר זה אני מקנה לך

בקבלת השטר שתקבל ממני הרי זה

קנה דלה גרע מלווחת פיו ורבותה

קתני (ם. לאחר גרסינן בסדר המשנה:

דבריו קיימין. אע"ג דאין ראוי ליורשו קני לאחר מיחה בלא קנין

דדברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין

דמו: גבל' איזו היא דייפיקי. איזו

היא מתנת שכיב מרע שגובה לאחר

מיתה אע"ג דלא כתב בה מהיום: דא

מהח למיהם ולמיהוי. אחר מיתתי

והיינו לשון דייתיקי: ואיזו היא מסנת

בריא שתקנה כל שכתוב בה מהיום

כו'. דמשמע הכי גופה קנוי לך

מהיום ופירי לאחר מיתה. אבל אי לא

הגהות הב"ח (A) גמ' לאחר כידך דתי נפלו לו נכסים ממקום אחר יירשו אחיו עמו בעי רבא שבח: (ב) רשב"ם לבי לכו מכון לכו לכו בב ב ד"ה הרי זו אינה וכו' הני מילי צוואת פיו כדי שלא תטרף: (ג) ד"ה לאחר מחיים לאחר המ״ד ואח״כ מ״ה לאחר נרחי: (ד) תד״ה כל וכו' כתוב גט לאשתי וכו' וביבמות אמרי' האומר כתוב גט לארוסתי:

מוסף רש"י

יקלא. קטן הניח להן ניהן, ואלים. שנתענה לפיאן, ואישו פלועכט לחרי כן, וכן הניח להן ארעא ואסקא לחרי כן שרטון. חבל ונתייפתה בכך (לעיד חבל ותמייפתה בכך (לעיד קבד.). דא תהא למיקם ולהיות. שטר זה יהיה לקום ולהיות בכל הכתוב בו, . דדברי שכיב מרע ככתוביו (לקמן קנב.). שמא לא גמר להקנותו. לו על פי לווחתו בתקנה דתקון רבנן לשכיב מרע. אלא בשטר. לכי מטח שטרח נידיה ניקנינהו נשטרת, ואין שטר מקנה לאחר מיתה. דהת פקעה ליה רשותא דנותן (גיטין ט:) דלענין שטר לא אמור רבנן נותניו אף לאחר מיתה ולקמו טענין מף כנותו ניתני (לקום) קוב.). דייתיקי. של שני מבטל דייתיקי של ראשון, דשכיב מרע יכול לחזור בו, הלכך אחרון קנה, שהרי חזר בו מראשון. דייתיקי לשון מתנת שכיב מרע, דאמרינן דא תהא למיקם ולמיהוי, דדברי שכיב מרע ככתובים וכמסורין למו (לקמן קנב:).

מוסף תוספות

למימר כיון דלא אכיל לפירא מחיים דמיא קצת . למתנת שכיב מרע. רמנ״ן. ב. והשתא דמיא למתנת לגמרי לאחר מיתה, מהיום קני לה. ר״ן, ובתוס׳ רי״ד מפרש דברי ר״ת בזה״ל: שמהיום תתחיל לקנות ולא תגמור המתנה אלא לאחר מיתה. ג. [ד]תנן האב אינו יכול למכור מפני שהן . כתובין לבן והרי כשמוכרן לאחר חוזר בו ממתנה למכור אלמא לא מצי הדר ביה. תוס׳ רי״ד. ד. שכתב זמן דקודם נישואין. תוס׳ יבמות גב: ה. הואיל ובידו

רבינו גרשום (המשך) משום דלא גמר להקנות . אלא בשטר ואיז שטר לאחר . כותבין ונותנין. דבריא בעי קנין ושטר ואין שטר לאחר מיתה: הא שכיב מרע. שאמר

בריא שאין יכול לחזור בה א וקשה דתנן בפרק קמא דב"מ (דף ית.) מלא דייתיקי מתנות ושוברים הרי זה לא יחזיר שאני אומר כו' ודייק בגמרא הא אמר תנו נותנין ומוקי לה בשכיב מרע דליכא למיחש

אמרה ואמר להו רבי יוחנן איזרהרו בה אמר רב נחמן בר יצחק כותיה דרב שיזבי מסתברא אי אמרת בשלמא רבי אלעזר אמרה אצמריך רבי יוחנן לאסהודי עליה דר' אלעזר אלא אי אמרת רכי יוחגן אמרה אצמריך רבי אלעזר לאסהודי עליה דר' יוחנן רביה ועוד תא שמע דר' אלעזר אמרה ידשלח רבין משמיה דרבי אבהו הוו יודעים ששלח רבי אלעזר לגולה משום רבינו' שכיב מרע שאמר כתבו ותנו מנה לפלוני ומת אין כותבין ונותנין שמא לא גמר להקנותו אלא בשמר ואין שמר לאחר מיתה ור' יוחגן אמר תיבדק מאי תיבדק כי אתא רב דימי אמר יידייתיקי מבמלת דייתיקי שכיב מרע שאמר כתבו ותנו מנה לפלוני ומת יירואין אם

הוה כתב בה מהיום אינו קונה דאין מתנה לאחר מיתה שהרי אין כח לאדם ליתן מקודם לכן דבר שלא יוכל להקנות באותו הזמן שהוא רוצה שתתקיים המתנה ואחר מיתה היאך יכול אדם ליתן אחרי שמת ונקבר: ומתמהינן טעמא דהויא מתנה משום דכתב לאחר מיתה בהדי מהיום אבל אם כתב מהיום גרידא לא הויא מתנתו מתנה והלא קל וחומר הוא דהוי מתנה גמורה מעכשיו שהרי נתן לו גוף ופירות מהיום: דלא קני. פירות אלא לאחר מיתה דומיא דמתנת שכיב מרע שאינו קונה אלא לאחר מיתה ומיהו בהכי עדיפא משכיב מרע דמתנת שכיב מרע יכול לחזור בו וליתן לאחר כדלקמן דיימיקי מבטלת דייתיקי אבל מתנת בריא דמהיום ולאחר מיתה אינו יכול למכור עוד הגוף כל ימי חייו אלא פירות: **כחבו וחנו מנה**. מנכסי לפלוני ומת השכיב תרע קודם שכתבו ונתנו לו את השטר למקבל מתנה שוב אין כותבין ונותנין לו את המנה: שמא לא גמר כו'. והאי דנקט כתבו ותנו לאו דוקא דהוא הדין אם אמר תנו וכתבו כדמוכח לקמן דלא חשיב ליה מיפה את כחו לקנות בלא שטר עד דאמר להו תנו אף כתבו כדלקמן [קלו]: אזדהרו בה. שכן הלכה: אלטריך ר' יותנן לאסהודי עליה דרבי אלעזר. תלמידו שיאמינו בו: אלטריך רבי אלעור. בחמיה והלא דברי הרב ודברי תלמיד דברי מי שומעין: משום רבינו. רב: ורבי יוחנן אומר חיבדק. לאו לאיפלוגי עליה דרבי אלעזר אתא דהא אסהיד רבי יוחנן עליה דרבי אלעזר כדאמרינן לעיל אלא לפרושי אתא שלריך לבדוק היאך לוה האי שכיב מרע לכתוב שטר זה משום דומנין דכותבין ונותנין אף לאחר מיתה כגון במיפה שכיב מרע כחו של מקבל מתנה כדמפרש ואזיל דאמר תנו אף כתבו וכו': כי אחא רב דימי אמר. שני דברים והשניה מפרשת להך בדיקה: דייחיקי מבטלה דייחיקי. שכיב מרע שכתב נכסיו לאחד וחזר וכתב לאחר שני קנה ראשון לא קנה שהרי שכיב מרע יכול לחזור במתנתו כדאמרינן בפרק מי שמת [קנב:] וכיון שכתב לשני חזר בו מן הראשון ודוקא בכתיבה בלא זיכוי כדאמרינן לקמן בפרקין דמי שמת [שם] פשיטא כתב לזה וכתב לזה היינו דכי אתא רב דימי אמר דייחיקי מבטלת דייתיקי כתב חיכה לזה וכתב חיכה לזה רב אמר ראשון קנה כו' אבל גבי מתנת בריא שאינו יכול לחזור בו ראשון קנה ולא שני: אם כמיפה את כחו כו'. אם כדי ליפות כחו של מקבל מתנה לוה השכיב מרע לכתוב לו את השטר להיות לו לעדות על מתנה זו ולא לעכב המתנה נתכוין דלא יקנה אלא בשטר כותבין ונותנין אפי׳ לאחר מיתה ולקמן מפרש היכי דמי והיינו תיבדק דלעיל: הא שריב מרע כוסבין ונוסנין. דכי היכי דאמרינן [לקמן קמו:] גבי צוואת שכיב מרע דדבריו ככתובין וכמסורין דמו משום דלא מטרף דעתו עליו ה"נ אמרינן גבי שטר שלו דיש שטר אפילו לאחר מיתה דכנכתב מחיים דמי: והוא מפרק לה. להך דוקיא במיפה את כחו ומיהו בריא אע"ג שמיפה את כחו כענין זיכוי שכיב מרע דקאמר תנו אף כחבו אפילו הכי אין כותבין ונותנין לאחר מיתה דבבריא אמרינן משום דדבריו אינן ככתובין הולרך לזכות לו בשטר ולא גמר להקנותו אלא בשטר ואין שטר לאחר מיתה: כדאמר

ן דאמר הכי כוחבין ונותנין משום הרובין ונותנין משום הרובים מדע: הוא מפרק לה. אם אמר שכיב מרע במיפה את כחו כוחבין ונותנין: והמינו יפוי כח דאמר תנו אף כחבו דבנתינה לחוד סגי וכתיבה לא הוי אלא יפוי כח ולא משמע דבכתיבה בבלאו הכי באמירה בעלמא קונה שכיב מרע: הוא מפרק לה. אם אמר שכיב מרע במיפה את כחו כוחבין ונותנין: